

Yrken inom automation

En ny bok för ett smart yrkesval

Aveförlaget lanserar en ny bok, *Yrken inom automation*. Det är en inspirationshandbok där de olika automationsyrkena presenteras. Boken är sammanställd och redigerad av teknikjournalisten Dagmar Zitkova och vänder sig till ungdomar och andra som på olika sätt engagerar sig i frågor kring yrkesval.

”Automation är ett anonymt yrke”, sade en av de intervjuade ungdomarna när vi från tidningen Automation varit på besök i Göteborg i en skola för KY-utbildningar inom detta område. ”En varningsklocka började ringa, det var illa varslande”, säger Dagmar Zitkova. ”Under nästan ett helt decennium har jag besökt olika företag och fabriker och jag fick ofta höra att man var bekymrad över kompetensförsörjningen”.

I dagens tillverkningsindustri styr avancerad IT-teknologi. Det mesta är datoriserat. Från maskiner, allsköns fältinstrumentering och mätutrustningar till produktionsprocessernas överordnade styrsystem. Det krävs ett omfattande yrkeskunnande för att ta hand om denna komplexa produktionsapparat. Automationsyrkena handlar om ett avancerat samspel mellan människa och teknik.

Men medan industrin skriker efter utbildat folk, vet ungdomarna ofta inte vilka möjligheter som finns. Många har redan insett allvaret och börjat engagera sig i olika aktiviteter som ska öka barns och skolungdomars intresse för teknik redan på grundskolan.

För att lyfta upp automation från den anonyma tillvaro som den oförtjänt hamnat i behövs det extrainsatser. En upplysning helt enkelt. Vill man uppfostra kompetenta yrkesmänniskor med stark yrkesidentitet måste man måla upp förebilder. Man måste visa upp den verklighet som de framtida yrkesutövarna kommer att hamna i.

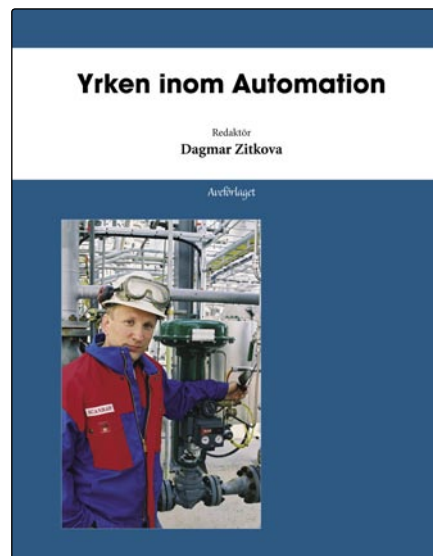
Och det är det som är syftet med vår nya bok. De som ska rekryteras till de olika automationsyrkena kan behöva hjälp på traven. Vi vill bidra med en liten orientering och inspiration.

Boken kan läsas av ungdomar som gör sitt yrkesval, av alla som arbetar med rekryteringsfrågor och yrkesvägledning. Exempelvis yrkesvägledare vid skolorna, företagare som söker personal, medarbetare vid olika branschsammanlutningar, arbetsvägledare vid arbetsförmedlingar, m m.

Boken är inbunden i ett mjukt omslag och har 84 sidor med text och fotografier. Mer information om boken samt presentationsbilder för nedladdning finns på förlagets hemsida www.aveforlaget.se

Bokens ISBN 978-91-977256-0-6

Boken distribueras till återförsäljare genom Förlagssystem i Falun (www.forlagssystem.se) och finns tillgänglig för läsarna genom den traditionella bokhandeln samt bokhandeln på Internet (exempelvis Adlibris).

Automationsområdet är väldigt brett. Från utveckling av helt nya tekniker till exempel trådlösa transportvagnar för löpande band (bilden ovan) till avancerad instrumentering på stora fabriker och anläggningar, till exempel ett raffinaderi på Västkusten (bilden nedan).

Yrken som utgör automationsbranschen

Branschen riskerar brist på välutbildad arbetskraft

Hur stort är utbildningsbehovet för automationstekniker. Ringde en läsare till oss på redaktionen för tidningen Automation, verksam inom utbildningssektorn, och undrade: "Finns det någon som vet, någon som sitter inne med statistik? Alla säger att det saknas folk som industrin kan anställa. Eller kommer att saknas. Men vilka är egentligen alla?" Efter en stunds funderande och diskuterande insåg vi att frågan inte var helt lätt att besvara. Dels är definitionen av vad som ingår under benämningen Automationsyrket långtifrån självklar och dels finns det knappast någon sammanhängande kraft de olika yrkena emellan.

Svårt med statistik

Trots att branschorganisationen Teknikföretagen överblickar situationen i verkstadsbranschen och att dennes motsvarighet Industri- och Kemigruppen har överblick över processindustrin, råder det en viss osäkerhet om hur läget i verkligheten ser ut. En del yrken är gemensamma, medan andra är mer branschspecifika. Men vanligtvis är ett visst yrke benämns på ett sätt inom en av sektorerna, trots utövare har en annan titel i den andra industrisektorn, trots att arbetsuppgifterna kan vara likvärdiga. Det kan göra det svårt att föra en rättvis statistik. Vid Teknikföretagen vill man inte spekulera i hur stor bristen på utbildad arbetskraft är eller vad den kan bero på, men den på utbildad arbetskraft är eller vad den kan bero på, men ändå vissa tendenser och möjliga förklaringar. Bland annat inom automationsområdet har organisationen lagt in

Folk har mött en elektriker förut

Men få vet vad man gör när man jobbar med automation

–Alla vet vad en installationselektriker gör. Och för det mesta har de mött en elektriker förut. Men få vet vad man gör när man jobbar med automation.

–Automation är ett svårt begrepp, bekräftar Linda Lindskog som går årskurs 1. Hon trivs på utbildningen trots att hon inte har någon teknisk utbildning i botten, utan har gått ut gymnasiet Barn- och fritidsprogram.

– Jag visste inte vad automation handlade om. Men min bror hade rekommenderat mig att söka något tekniskt eftersom han tyckte att jag som tjej lätt skulle få jobb inom teknik.

Linda Lindskog började jobba som fastighetsskötare direkt efter gymnasiet och insåg att teknik inte är svårt.

– Bara det finns någon som förklarar hur det fungerar och visar hur man gör, då går det bra. Det är en hel del matte här på skolan, men vi går igenom allt från början och än så länge har det inte varit svårt att hänga med, säger hon.

Linda hoppas på ett jobb som teknikkonsult efter utbildningen, eftersom hon hade vill jobba praktiskt och teoretiskt. Hon vill komma ut på olika företag. Men så småningom vill hon bli anställd någonstans, för hon tycker att det är viktigt att ha en bra arbetsgivare som hon kan engagera sig i. Hennes studiekamrat Peter Bonaparte är 26 år och har hunnit med en del projekt, bland annat har han studerat på Borås högskola. På gymnasiet har han läst Elprogrammet.

Tycker om robotar

–Jag tycker om att bygga och programmera robotar, säger Peter. Gärna för annorlunda tillämpningar, till exempel drömmar

36

Peter Bonaparte, 26 år, och Linda Lindskog, 20 år, studerar båda i första årskursen på kv-utbildningen till Automationsingenjörer.

jag om att få automatisera ett hem. Också han vill börja jobba på ett konsultföretag direkt efter utbildningen.

Peter visste vad automationstekniker jobbar med innan han började utbildningen, men både han och Linda håller med om att automation är ett svårt begrepp när det gäller att locka ungdomar. Linda hade ingen aning om vad det skulle kunna handla om innan hon började titta mer i detalj på vilka moment utbildningen innehöll. Det är synd, för nu tycker hon att det är mycket intressant.

37

De tävlande tar en kravspecifikation och ska programmera in de önskade funktionerna.

fyller flaskor med tre olika vätskelösningar enligt tre olika recept. Fast tankar med lösningarna fanns inte på riktigt, anslutningarna simulerades.

Även i grenen mekatronik byggde de tävlande upp en mindre anläggning.

– För att kunna visa sina kunskaper är det viktigt att alla viktiga automationsmoment finns med i tävlingen, säger Ola Kallfeldt, också han domare och tävlande sedan tidigare.

Viktiga moment

De viktiga momenten är felsökning, service, mekanisk montering, pneumatisk och elektrisk montering, plc-pro-

54

funktionsbeskrivning.

–Kravspecifikationen var på engelska. Maskinens uppgift var att transportera plastbitar och magasinera dem. Det svåraste är alltid tidspressen. De som vinner visar att de bäst förstår uppgiften, kan planera sitt jobb och löser uppgiften kreativt men följer specifikationens krav.

Effektivitet

Gänget som gick vidare vann på effektiviteten och de rätta kunskaperna.

I tävlingsgrenen mekatronik byggde de tävlande upp en mindre anläggning.

55